

MATERIAŁY RÓŻNE

Rocznik Ostrowski 2025, nr 11, Ostrów Mazowiecka 2025, s. 165-172

www.ludziezpasja.org

Aleksandra Kalinowska

VIII Szulborskie Święto Plonów – święto tradycji i wspólnoty w gminie Szulborze Wielkie

Ryc. 1. Korowód Dożynkowy

9 sierpnia 2025 roku na boisku gminnym w Szulborzu Wielkim odbyło się VIII Szulborskie Święto Plonów – jedno z najważniejszych wydarzeń w kalendarzu kulturalnym gminy. Dożynki były okazją do podziękowania rolnikom za całoroczny trud oraz do wspólnej zabawy wszystkich mieszkańców. Szulborskie Święto Plonów organizowane jest od kilku lat jako gminne dożynki, konsekwentnie nawiązujące do dawnych zwyczajów ludowych Mazowsza. VIII edycja wydarzenia potwierdziła, że w gminie Szulborze Wielkie praktykowanie tradycji żniwnych nie jest jedynie odświętnym gestem, ale ważnym elementem lokalnej tożsamości. Wspólnie z rolnikami świętowali przedstawiciele władz samorządowych, instytucji, organizacji pozarządowych oraz licznie zgromadzeni mieszkańcy i goście z regionu.

Ryc. 2. Sołectwo Słup-Kolonia

Ryc. 3. Sołectwo Uścianek-Dębiana

Obchody rozpoczęła msza święta dziękczynna w kościele pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Szulborzu Wielkim. Po liturgii delegacje sołectw, przedstawiciele władz gminy, poczty sztandarowe oraz liczni mieszkańcy wyruszyli w tradycyjnym korowodzie dożynkowym w kierunku boiska gminnego. Kolumnę tworzyły m.in. wozy i bryczki konne, ciągniki rolnicze, samochody strażackie oraz rowery i motocykle ozdobione kłosami zbóż, kukurydzą i słonecznikami. Wyróżniały się również wieńce i kosze dożynkowe przygotowane przez poszczególne sołectwa, które w symboliczny sposób prezentowały bogactwo i różnorodność upraw w gminie.

Obrzęd chleba – centrum dożynkowej symboliki

Po dotarciu na teren boiska rozpoczęła się część obrzędowa. Tradycyjny obrzęd chleba przygotowało Koło Gospodyń Wiejskich w Szulborzu Wielkim, nawiązując do dawnych form dziękczynienia za zbiory. Uroczystość zainaugurował sygnał z ligawy, wykonany przez Piotra Godlewskiego, co podkreśliło pasterskie i regionalne korzenie mazowieckich dożynek. Następnie starostowie dożynek, Elżbieta i Janusz Kietlińscy, przekazali bochen chleba na ręce wójta gminy Karola Dąbkowskiego, który – zgodnie z tradycją – podzielił się nim z mieszkańcami, podkreślając, że dzielenie się chlebem jest znakiem jedności wspólnoty lokalnej i wdzięczności wobec rolników. W swoim wystąpieniu wójt podziękował rolnikom za całoroczną pracę, wskazując, że to właśnie ona stanowi fundament bezpieczeństwa żywnościowego, a jednocześnie buduje gospodarczą i społeczną stabilność gminy. Zwrócił uwagę na znaczenie solidarności sąsiedzkiej i współpracy mieszkańców, dzięki czemu możliwe jest realizowanie ambitnych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz kulturalnych w Szulborzu Wielkim.

W VIII Szulborskim Świątce Plonów uczestniczyli posłowie na Sejm RP, przedstawiciele władz wojewódzkich i instytucji wspierających rolnictwo, w tym reprezentant Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Goście w swoich wystąpieniach podkreślali, że dożynki są nie tylko folklorystyczną atrakcją, lecz przede wszystkim ważnym momentem społecznego uznania dla pracy rolników oraz okazją do rozmowy o wyzwaniach stojących przed współczesnym rolnictwem.

Ryc. 4. Piotr Godlewski rozpoczynający Dożynki dźwiękiem Ligawy

Ryc. 5. Obrzęd Chleba

Ryc. 6. Dzielenie się chlebem z uczestnikami dożynek – na zdjęciu Wójt Gminy Karol Dąbkowski

„Jak w żniwa bywało” – powrót do tradycji

Szczególnie widowiskowym elementem programu była część pokazowo-warsztatowa „Jak w żniwa bywało”, w trakcie której zaprezentowano tradycyjne prace polowe. Publiczność mogła zobaczyć m.in. koszenie zboża kosą, wiązanie snopków, młócenie cepem oraz klepanie kosi. Pokazy uzupełniała prezentacja domowego wypieku chałki i ciasta drożdżowego oraz wyrabiania masła w maselnicy. Dzięki temu młodsze pokolenia mogły poznać realia pracy na roli sprzed epoki mechanizacji, a starsi mieszkańcy – z nostalgią powrócić pamięcią do znanych sobie z dzieciństwa zajęć. Na stoiskach przygotowanych przez sołectwa królowały regionalne specjały: domowe ciasta, przetwory, sery oraz inne wyroby kulinarne, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem odwiedzających. W ten sposób dożynki stały się również lokalnym festiwalem smaków, promującym produkty mieszkańców gminy Szulborze Wielkie.

Ryc. 7. Pokaz młócenia zboża

Edukacja, konkursy i warsztaty dla dzieci

Istotnym elementem święta były działania edukacyjne przygotowane przez Lokalną Grupę Działania „Zielone Sioło”. Na stoisku LGD przeprowadzono „Konkurs wiedzy o tradycjach dożynkowych” dla dzieci w wieku 10-12 lat. Uczestnicy rozwiązywali test sprawdzający znajomość zwyczajów i symboliki dożynek, a poziom odpowiedzi pokazał, że tradycje te wciąż są dobrze zakorzenione w świadomości najmłodszych. Laureatami konkursu zostali: Zuzanna Pętkowska (I miejsce), Karol Jadczyk (II miejsce) oraz Jakub Błędowski (III miejsce). Zwycięzcy otrzymali dyplomy i nagrody rzeczowe.

Dla młodszych dzieci zorganizowano natomiast kreatywne warsztaty plastyczne „Zwyczaje dożynkowe”, podczas których powstawały prace inspirowane motywami wsi, żniw i wieńców dożynkowych. Dzieci zabrały swoje prace do domu, co dodatkowo wzmocniło wychowawczy i rodzinny wymiar wydarzenia.

Bogaty program artystyczny i wyróżnienia

Część artystyczna VIII Szulborskiego Święta Plonów obfitowała w występy lokalnych zespołów i solistów. Na scenie zaprezentowały się m.in. zespoły ludowe „Małkinianka” i „Żurawiaczy”, Koło Gospodyń Wiejskich z Szulborza Wielkiego, uczniowie miejscowej szkoły, siostry Groszfeld oraz Maja „Malenti” Walentynowicz – znana szerzej z udziału w programie „The Voice of Poland”. Dzięki temu program łączył klasyczny folklor z nowocześniejszymi formami muzycznymi, pokazując różnorodność talentów rozwijanych na terenie powiatu ostrowskiego.

Podczas uroczystości wręczono wyróżnienia szczególnie zasłużonym mieszkańcom gminy. Medalem „Pro Masovia” przyznawanym przez Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika odznaczeni zostali Henryk Kaczyński oraz Piotr Godlewski za wkład w rozwój kultury i promocję regionu. Wyróżnienia otrzymali też przedstawiciele młodego pokolenia. Za najlepszy wynik egzaminu ósmoklasisty nagrodzono Karola Imińskiego, natomiast za osiągnięcia artystyczne uhonorowano Emilię Skupiewską i Pawła Staniszewskiego.

Ryc. 8. Występ Emilii Skupiewskiej

„Kalejdoskop Barw Polski” i zabawa do późnej nocy

Kulminacją dnia był koncert Państwowego Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze”, który zaprezentował program „Kalejdoskop Barw Polski”. Występ legendarnej formacji, łączącej muzykę, śpiew i taniec z bogactwem strojów ludowych, został przyjęty przez publiczność z ogromnym entuzjazmem i stanowił artystyczne ukoronowanie całego święta.

Ryc. 9. Występ ZLPiT MAZOWSZE

Wieczorną część programu wypełniła muzyka rozrywkowa, swoje umiejętności zaprezentowała m.in. Namika Selene oraz tancerki formacji BellyNar, a na zakończenie wystąpił zespół Jorrgus. Dla wielu uczestników równie ważna była tradycyjna biesiada dożynkowa przy muzyce zespołu Doris, która pozwoliła na swobodne spotkania, rozmowy i tańce do późnych godzin nocnych.

Dożynki jako przestrzeń budowania wspólnoty

VIII Szulborskie Święto Plonów pokazało, że dożynki w Szulborzu Wielkim są czymś znacznie więcej niż jednorazową imprezą plenerową. To wydarzenie, które integruje mieszkańców wokół wspólnych wartości: szacunku do pracy na roli, pamięci o przodkach oraz troski o zachowanie lokalnych tradycji. Połączenie elementów religijnych, obrzędowych, edukacyjnych i rozrywkowych sprawiło, że święto stało się przestrzenią spotkania różnych pokoleń – od dzieci biorących udział w konkursach, przez aktywnych członków organizacji społecznych, aż po seniorów pamiętających dawne zwyczaje. Dla gminy Szulborze Wielkie i powiatu ostrowskiego VIII Szulborskie Święto Plonów było ważnym świadectwem żywotności kultury ludowej oraz dowodem, że w małych społecznościach wciąż istnieje duża potrzeba wspólnego świętowania, budowania więzi i pielęgnowania dziedzictwa, które – niczym dożynkowy wieniec – spleta przeszłość z teraźniejszością i przyszłością regionu.

